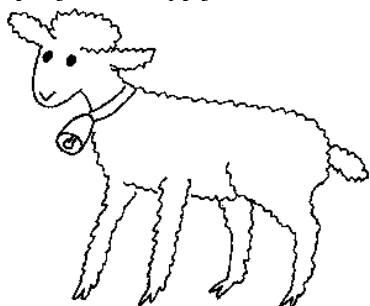

Velikonoce

O historii svátků jara v Čechách a v Bradlecké Lhotě

Příloha Bradleckého listu

Velikonoce jako křesťanské svátky se vyvinuly z pohanského slavení příchodu jara. Znamé keltské kamenné observatoře, které dokázaly přesně stanovit den jarní rovnodennosti a tedy i počátek jarního období, byly vybudovány v době dávno před počátkem našeho letopočtu. Křesťanství je spojeno s vývojem Evropy již téměř

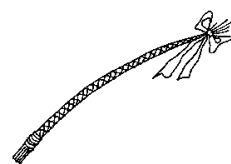

dvě tisíciletí, a proto i v dnešním stále více ateistickém prostředí jsou Velikonoce nerozdělitelně spjaty s naším kalendářem. Zvyky a obyčeje spojené s obdobím Velikonoc můžeme rozdělit do dvou skupin. Jednak to jsou zvyky církevní, které byly dané, dodržovaly se na všech farnostech ve stejné podobě a během staletí se takřka nezměnily. Druhou skupinu tvoří obyčeje lidové, které se ještě před osmdesáti lety různily nejen kraj od kraje, ale dokonce i v sousedních vesnicích. Až nástup levnějších novin, rozhlasu a později i televize setřel rozdíly mezi jednotlivými regiony, a tak se dnes Velikonoce slaví v celých Čechách obdobně.

Kdy jsou Velikonoce?

Na rozdíl od tzv. pevných svátků, které se váží na stále stejný den v roce (Vánoce, Barborka, Mikuláš ap.), jsou Velikonoce svátkem pohyblivým a jsou spojeny s měsíčním kalendářem. Velikonoční neděle je první nedělí po prvním jarním úplňku. Protože jaro začíná 21. března může tato neděle připadnout na jeden ze dnů v rozmezí od 22. března do 25. dubna. Na tato krajní data však připadají Velikonoce velice zřídka. 22. března se slavily Velikonoce naposledy v letech 1818 a 1761 a v budoucnu to bude až roku 2285. Na 25. dubna připadl tento svátek v roce 1943

(předtím 1886 a 1734) a znovu případně v roce 2038. Na určení data Velikonoc se váží i veškeré další pohyblivé svátky. Masopustní úterý je vždy 41 dní před Velikonoční nedělí. Po něm následuje Popeleční středa a začíná čtyřicetidenní postní období.

Svátek nanebevstoupení páně se slaví vždy ve čtvrtek 40 dní po Velikonocích a Svatodušní svátky (letnice) o deset dní později.

Od neděle k neděli

Tak naši předkové žili. Neděle byla jediným dnem v týdnu, kdy se nesměly vykonávat těžké práce, a tedy i dnem odpočinku. Většinu nedělí si lidé pojmenovali a postní období Velikonoc v tomto směru zvláště vynikalo. Po Popeleční středě se první postní neděle nazývala **Černá**. Svůj název dostala podle černých šatů, které se v tento den nosily. V ten den by vám k obědu nabídli všude pouze pučálku. Hrách na tento pokrm se namočil do vody na Popeleční středu a v neděli se naklíčený již pouze osmahl. Tento zvyk byl rozšířen po celých Čechách a v některých krajích dostala dokonce Černá neděle nové jméno - neděle Pučálka.

Druhé postní neděli říkali naši předkové **Pražná**. Název je opět podle jídla, které se obědvalo. Bylo to tzv. pražmo, které se připravovalo z upražených obilných zrn.

O týden později byla neděle **Kýchavná**. Kdo na tuto neděli kolikrát kýchne, tolik roků prý bude ještě žít. Když někdo kýchne třikrát za sebou, tak prý po celý rok ani nezastůně.

Čtvrtá neděle v postním období se nazývá **Družebná**. V tento den chodil ženich s družbou do domu nevěsty na zasnuby. Pekly se také tradiční koláče pomazané několika vrstvami medu a různých povidel, kterým se říkalo „družbanec“.

Páté postní neděli se od pradávna říká **Smrtná**, podle ještě pohanského zvyku vynášení Morany (Mařeny, která představuje zimu a smrt) za ves. Proto tento zvyk nesla velice těžce církve a první zmínky o jeho zakazování jsou již ze 14. století. Přesto vynášení smrti bylo před 150 lety na českých

vsích běžné a rychle zaniklo až v posledních dvaceti letech minulého století. Dnes se zvyk vynášení smrti někde uměle obnovuje.

Velikonoční pašijový týden začíná poslední postní nedělí - tzv. **Květnou**. V tento den se vzpomíná na Ježíšův příjezd do Jeruzaléma, kde ho lid vítal palmovými ratolestmi. V Čechách je nahradily větvičky kořícíček, které se světily v kostele.

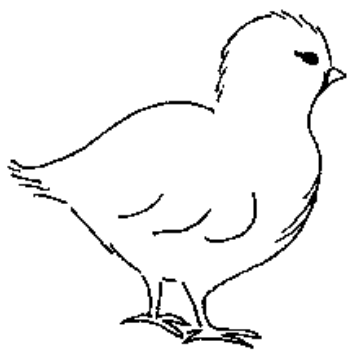
V pašijovém týdnu rozeznáváme **Sazometnou středu, Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílou sobotu, Boží hod velikonoční a Velikonoční pondělí**.

Co je Škaredá středa?

Škaredá středa je další jméno pro středu popeleční (den po masopustním úterku). Touto středou začínal půst, a proto si zasloužila tento název. Postní zvyklosti se však již během druhé poloviny minulého století vytrácely, a již r. 1910 píše dr. Zibrť ve své knize o lidových zvycích, že se v několika málo oblastech Čech používá označení „Škaredá“ pro středu v pašijovém týdnu (jinak Středa sazometná), tedy před Zeleným čtvrtkem. K těmto oblastem patřilo zřejmě i Lomnicko, protože lhotecký učitel J. J. Fučík používá ve svém článku o Velikonocích z března 1921 právě tento název. Postupem času tento trend pokračoval a dnes si lidé běžně spojují Škaredou středu s velikonočním týdnem. Když však zalistujete kteroukoli českou encyklopedií, najdete v ní pouze původní výklad.

Lidové zvyky v pašijovém týdnu

Pašijový týden se nazývá podle pašijí, což jsou zprávy evangelistů o utrpení a smrti Páně. Předčítají se, nebo se prozpěvují, v tomto týdnu při bohoslužbách namísto evangelia. V Květnou neděli se čte zpráva sv. Matouše, v úterý sv. Marka, ve středu sv. Lukáše a v pátek sv. Jana. Toto rozložení pochází z Říma již z devátého století. Jako pašije se označují i zpěvy a divadelní hry s biblickou tematikou hrané ve velikonočním týdnu.

Na **Sazometnou středu** všechny hospodyňky uklízely. **Zelený čtvrtek** dostal svůj název podle zeleného roucha, které v ten den nosili kněží. Při ranní bohoslužbě zazněly všechny zvony v kostele, pak se však odmlčely až do Bílé soboty. Dětem se říkalo, že zvony odletěly do Říma radit se s papežem, jak mají příští rok vyzvánět. Od čtvrtka do soboty vyhlašovaly bohoslužby, poledne a klekání děti s řehtačkami. Na **Zelený čtvrtek** se také pekly mazance. **Velký pátek** byl nejpřísnějším postním dnem v roce a večer při čtení pašijí se otvírali poklady. Na **Bílou sobotu** dopoledne se vrátily zvony z Říma. V sobotu se konala jen noční bohoslužba, před kterou se u kostela páčil posvěcený oheň. Uhlíkům z tohoto ohně byla přisuzována kouzelná moc. Na Bílou sobotu skončilo čtyřicetidenní období půstu. V neděli na Boží hod velikonoční bylo zvykem nechávat světit velikonoční pokrmy (především beránka).

Na **Velikonoční pondělí** se chodilo na pomlázku. Je to jeden z mála lidových zvyků, který se udržel až dodnes. V dnešní ustálené podobě většinou chodí na pomlázku jenom chlápci a to pouze dopoledne.

Období Velikonoc pro rok 1999:

Popeleční (Škaredá) středa	17.2.
Černá neděle	21.2.
Pražná neděle	28.2.
Kýchavná neděle	7..3.
Družebná neděle	14..3.
Smrtná neděle	21.3.
Květná neděle	28.3.
Sazometná středa	31.3.
Zelený čtvrtek	1.4.
Velký pátek	2.4.
Bílá sobota	3.4.
Boží hod Velikonoční	4.4.
Velikonoční pondělí	5.4.

Hody, hody do provody ?

Mnoho českých velikonočních koled začíná právě těmito slovy. Co však jsou ony „provody“? Provody, neboli Provodní neděle je první neděle po Velikonocích. Toto slovo obsahuje většina slovanských jazyků a znamená předěl, přerod či přechod. Provodní neděle představuje přechod od doby postní a velikonoční k době, kdy se opět mohou pořádat svatby a zábavy. Oním známým „Hody, hody, do provody“ koledník přeje bohatě prožitý týden od Velikonočního pondělí do Provodní neděle.

Pranostiky o počasí v pašijovém týdnu

Mnoho pranostik o počasí má zcela reálný meteorologický základ a naši předkové je vysledovali při svém těsném soužití s přírodou během mnoha generací. A tak i dnes čekáme kolem 12. května na Ledové muže a na Medarda s obavou vzhlížíme k mrakům, zda se z nich nespustí déšť.

Velikonoční pranostiky nejsou samozřejmě vůbec spolehlivé, a to z jednoduchého důvodu - dny v pašijovém týdnu se pohybují v různých letech v rozmezí téměř jednoho měsíce. I proto si často pranostiky z jiných regionů přímo protičeří. Můžeme je tedy brát spíše jako doklad lidových zvyklostí.

Zelený čtvrtek

Je-li Zelený čtvrtek bílý, tak je léto teplé.

Velký pátek

V zemědělském kalendáři z roku 1793 se dočteme, že *prší-li na Velký pátek, je k doufání úroda*. Neznámější je ovšem pranostika otiskovaná v Čelakovského „Mudrosloví“, která tvrdí pravý opak: *Velký pátek deštivý - dělá rok žízňivý*. Stejný význam má i pověra *Velký pátek vláha - úrodu zmáhá*. Zatímco, *když na Velký pátek hřmí, na poli se urodí*.

Bílá sobota:

Sadaři říkali, že *prší-li na Bílou sobotu, bude málo třešní*. Suchý rok předpovídá pranostika: *Když prší do božího hrobu, bude žízňivý rok..*

Velikonoční neděle:

O dešti jsou i tyto dvě pranostiky, které předpovídají počasí podle Velikonoční neděle: *Prší-li o velikonočním Hodu, bude v létě nouze o vodu*. *Děšť velikonoční suchou potravu přináší, ale čas pěkný, hojně sádlá a potrav.*

Velikonoční zajíček

V Čechách je zvyk, že barevná vajíčka nosí zajíc, poměrně mladý. Dostal se k nám z Německa až koncem minulého století, a to především díky populární povídce Kristofha Schmida „Kraslice“. V Německu existoval starý obyčej, při kterém dospělí schovávali velikonoční vajíčka kolem chalupy a na poli. Malé děti je na Velikonoční pondělí hledaly a po jejich nalezení se divily, že jsou barevná a ne bílá jako vejce slepičí. Rodiče jim na to říkali, že taková vajíčka snáší jednou do roka zajíček. V Čechách existoval zvyk podobný a říkalo se, že kraslice snáší kohout.

Například na Nymbursku ukryla v noci na Velikonoční pondělí hospodyně obarvená vejce do kurníku a brzo ráno, když kohout začal kokrhát, tam poslala děti. Ve Slezsku nosil vajíčka o Velikonocích skřivánek, neboli „škrobánek“, jak se mu v tomto kraji říká. Děti hledaly schované kraslice nadělené skřivánkem po poli a hospodář měl čas podívat se, jak mu roste obilí. To potom musel jít prodebatovat se sousedy do hospody, takže od „škrobánka“ měl večer naděleno i on. V časopisech z přelomu století můžeme číst rozhořčené články národopisců, kteří žehrají, že zatímco původní staročeský zvyk s kohoutem mizí, německý „Osterhase“ je stále populárnější. Zajíček si nakonec našel pevné místo i u nás. Na málokterém velikonočním stole dnes chybí alespoň jeho čokoládová figurka. Umísťování zajíčka do misky s mladým zeleným obilím připomíná dodnes původní zvyk hledání kraslic na poli.

Velikonoční zvyky ve Lhotě a okolí v minulém století

Po dobu půstu nejídali v mnoha rodinách maso, vejce a mléčné výrobky. Mastilo se proto olejem. Jídalo se kyselo, zelí, brambory, hrách, chléb, ovocné kaše a polévky. V Libuni se na Popelčíní středu a Veliký pátek vůbec nesnídalo. V Nové Vsi byly dokonce rodiny, které nesnídaly po celý čtyřicetidenní postní čas a poslední tři dny před Velikonoční nedělí půst ještě zpřísnily. V tom vynikal zvláště jakýsi pan Míza, který v těchto dnech nejedl vůbec nic. Býval prý tak zesláblý, že na Bílou sobotu z kostela ani nemohl dojít domů. I přesto (nebo právě proto?) se dožil pozhnaného věku 105 let. Někteří kuřáci se zdrželi svého návyku po celý půst a ani pijaní v minulém století v době půstu nekonzumovali své oblíbené nápoje. Zato v sobotu večer si to prý bohatě vynahrádili a mnohý z nich se připotácel domů až v neděli ráno. I šňupáci si odřekli po celý půst tabák. Ti z náruživějších dokonce čekali s otevřenou tabatěrkou v ruce, až na sobotní bohoslužbě kněz zazpívá „Vstalt' jest této chvíle“ (čimž čtyřicetidenní půst skončil), a oddali se své vášni přímo v kostele.

Na **Družebnou neděli** je i z našeho kraje dochován zvyk chodit na návštěvu do domu, kde bydlela mladíkova vyvolená. V Libuni se věřilo, že známost začatá v tuto neděli, skončí po Velikonočních jistojistě svatbou.

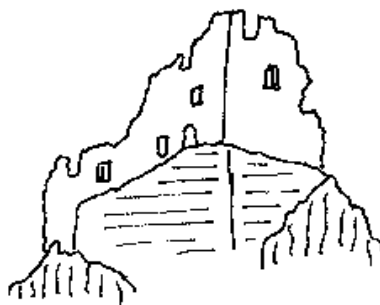
Na **Smrtnou neděli** děti oblékly došek do košile a na tyči ho nesly za ves, kde ho hodily do potoka. U nás ve Lhotě potom běžely co nejrychleji domů, protože se povídalo, že kdo doběhne domů poslední, první zemře. Potom děti uřízly jedličku a ozdobil ji vyfouklými vajíčky a smrkovými větvičkami, chodily a zpívaly. Někde dostaly děti koláče či vejce a jinde prý před nimi radši zavřeli dveře.

Na **Květnou neděli** se i u nás světily proutky kočiček či klokočí. Ve Lhotě se věřilo, že kdo spolkne tři jehnědy z posvěcených kočiček, toho celý rok nezabolí v krku. V naší vesnici se také říkalo, že když se něco peče na Květnou neděli, zapeče se i květ na stromě. Protože prodej ovoce byl ve Lhotě nezanedbatelným zdrojem příjmů, raději se zde opravdu v tuto neděli nepeklo.

Na **Sazometnou středu** hospodyně nerady praly prádlo, protože by prý pak chodily celý rok špinavě.

Na **Zelený čtvrtek** časně ráno, někdy už po půlnoci, běhávali mladí i staří mýt se do potoka, aby nedostali svrab a píhy. To se říkalo hlavně v Nové Vsi. Na Kyjích se také myli před slunce východem, ale nikdo se neutíral. Tak se prý člověka nic jedovatého nechytí. Ve Lhotě se v ten den jedl chléb s medem, aby příští rok nepoštipaly včely, hadi a ještěrky. V Libuni jedli topinky posypané sírou, aby nedostali padoucnici. I po vesnicích Lomnicka chodili zvat do kostela kluci s řehačkami.

Na **Veliký pátek** si Lhotáci nechávali svítit větvičky klokočí, které dávali v neděli do chlěva, aby dobytku nikdo neučaroval, a nade dveře, aby do chalupy neuhodil blesk. Zvyk mýt se na potoce či sněhem před slunce východem se dodržoval ve Lhotě a v Cidlině, a to ze stejných důvodů jako na Zelený čtvrtek na Kyjích. Ve Lhotě obíhal po ránu někdo z rodiny jen v noční košili chalupu a udeřil koštětem do každého rohu, aby se v domě nedrželi švábi. Potom si šla celá rodina namočit nohy do močůvky, aby se nedělaly boláky. Hospodyně navíc obtočila kolem slepičího hnízda povřísko - to prý slepice celý rok nezanáší. Na Veliký pátek se také otvírají poklady. Příběh o hledání pokladu v tento den na Bradleci zapsal r. 1923 V. Kozák podle vzpomínek paní Knapové ze Železnice: „*Na Velkej pátek před vejchodem slunce (nikoli při čtení pašiji) najde prej se na Bralci v chodbách hodně peněz. Můj neboštik bratr slyšel to vod babičky a šel tam taky. Musel sebou však mít děvětkrát svěcenou hromničku a tu taky konečně sehnal vod kostelníka. I šel ráno brzo na kopec. Vles do sklepa, ale peníze nemoch nalíst. Když byl tak asi v polou, zhasla mu najednou svička. Viděl v tom zlý znamení, chtěl honem nazpátek, ale vejchod nemoch a nemoch nalíst. Byl už s toho celej zoufalej. Hledal v kapce kudlu, aby se usmrtil, ale nic nenašel. Chtěl si hlavu vo zed' rozbit, ale ani to se mu*

nepovedlo. Hodně dlouho hledal a běhal, aš konečně našel díru, co tam vles a polomrtvej příběh domů. Po několik dní by se byl nikdo ani krve nedořiz a taky vod toho chudák umřel. Dej mu Pámbu věčný vodpočinutí! Myslím, že se mu to proto nepovedlo, že ta svička nebyla tolikrát svěcená.“

Na **Bílou sobotu** se uhlíky z ohně, který se pálí před mší, zastrkávají v chalupě za trám, aby zabránil požáru. Házejí se také do pole s obilím, aby bylo žluté a ne snětlivé. Na tento den má také hospodář s hospodyní zatřást všemi ovocnými stromy, které tak prý dají více ovoce.

Na **Velikonoční neděli** se všude dělaly kraslice. Ve Lhotě šel po obědě hospodář zastrkat do pole s obilím větvičky kočiček,

aby bylo vysoké a nesnětlivé. Kdo šel na pole dřívě, měl i dřívě žně. Když v naší vsi při jídle někomu drobil mazanec, říkalo se: „Kolik drobečků, tolik korečků Pán Bůh naděl.“ (Korec byla stará míra na obilí, která měla necelých 100 litrů.)

Na **Velikonoční pondělí** chodily chudé děti (chlapci i dívky) po koledě. Z minulého století pochází tato koleda z Bradlece Lhoty:

Pomlázka se čepejí,
selka tomu nevěří,
poženem jí do dveří
a ze dveří do kuchyně,
tam jí hodně nalupeme.
Budem prosit pana strejce,
aby nám dal jedno vejce,
nemá-li ho malovaný,
může nám dát třeba bílý,
slepička mu snese jiný.

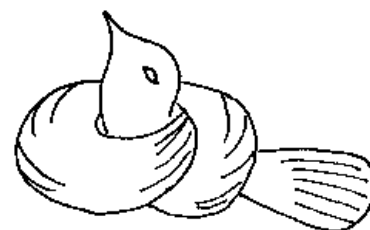
Na koledu se chodilo hlavně odpoledne. Dívka dávala chlapci, na kterého si myslela, červenou a zvláště pečlivě vypracovanou kraslici. Chlapec jí měl pak z velké Tábořské pouti přinést marcipánové srdce. Ve Stružinci se vázal z vrbových větviček proutek a dával se do kamen, aby od nich nechytla v příštím roce chalupa.

Ve Lhotě byly před sto lety oblíbeným velikonočním pečivem tzv. ptáčci. Tenkrát nemohli při těchto svátcích chybět na stole žádného domu.

Ptáčci

300 g hladké mouky, sůl, na špičku nože mletého zázvoru, 20 g droždí, 1/8 l mléka, 2 kostky cukru, 50 g másla, 1 žloutek, tuk na plech, mák, žloutek na potření

Prosátou mouku smícháme se solí a zázvorem, vlijeme připravený kvásek z mléka, cukru a droždí, přidáme rozpuštěné máslo a žloutek. Vypracujeme tuhé těsto a necháme vykynout. Uděláme z těsta válečky a z nich vytvoříme ptáčky (na válečku se udělá uzel a přední část se zašpičatí jako zobáček a zadní se může roztrpět jako křidélka). Vložíme je do vroucí vody a počkáme až vyplavou. Dáme na pomaštěný plech, posypeme mákem (popř. hrubou solí, kmínem) a pečeme v rozpálené troubě.

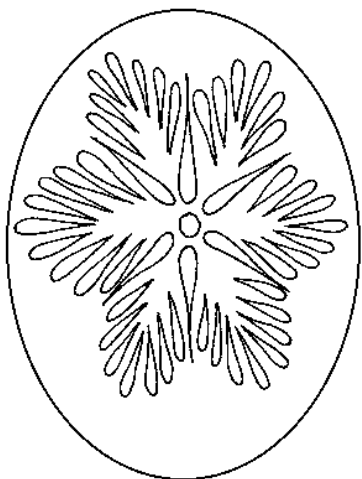

Kraslice - odvěký symbol Velikonoc

Výroba kraslic patří k svátkům jara od nepaměti. Své pojmenování dostaly od zprvu převládající červené barvy (krasnyj = červený). V Čechách se postupně vyvinulo pět základních technik zdobení vajíček. Je to batika, reliéf, zdobení slámou, vyškrabování a malování. Používá se na ně vyfouklých vajíček, která jsou dobře vymytá (dnes je nejvhodnější saponátový roztok) a usušená. Na tvrdo uvařených vajec se používá výjimečně a pokud jsou určena k pozdější konzumaci, je třeba k jejich barvení používat jen barev k tomu speciálně určených. Je to proto, že snadná prostupnost vaječné skořápky by při obarvení např. anilínovou barvou učinila vajíčko nejen nechutným, ale dokonce jedovatým.

Batika

Batika je technika, při které se na vajíčko nanáší horký vosk. Roztavený vosk byl připraven v tzv. verpánku, což byla vlastně stará kuchyňská lžice připevněná nad hořícím kahaněkem. Vosk se nanáší na kraslici pomocí špendlíkové hlavičky (špendlík se zapíchne do tužky), nebo pomocí stužky (kousek plíšku stočený do úzké ruličky a upevněný na dřívku). Horkým voskem se vytvářejí hlavně ornamentální vzory nebo jednoduché malůvky. Vajíčko s utuženým vzorem se ponoří do barvy.

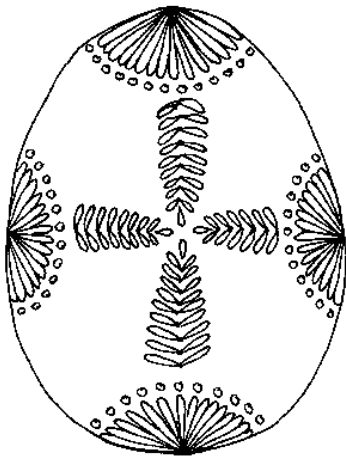

Batika

Používají se k tomu běžné barvy, které se před Velikonocemi kupují v drogeriích. Barva musí být studená, aby se vosk neroztekl. Obarvené vajíčko se osuší a nad kahaněkem se opatrně rozpouští nanesený vosk, který se otírá hadříkem. Kde byl vosk, zůstane bílý ornament a ostatní obarvená plocha získá navíc stíraným voskem krásný matný lesk. Pokud chceme mít kraslici vícebarevnou, nanášíme na vajíčko nejprve vzor, který má zůstat bílý. Po obarvení vajíčka však vosk nerozpouštíme, ale nanášíme další voskové vzory, které budou mít samozřejmě vždy tu výslednou barvu, na kterou se právě maluje. Tento postup se opakuje tolikrát, kolikabarevný chceme mít výsledný ornament. Veškerý vosk rozpustíme až po zaschnutí poslední vrstvy barvy.

Reliéf

Reliéf je technika zdobení, která je batice velmi podobná. Jejím základem je malování na obarvenou skořápku barevnými vosky. Vajíčko se zde velmi často obarvovalo povahením s cibulovými slupkami. Docílili se tak červenohnědé barvy. Na takto připravené vajíčko se nanáší barevný vosk (do lžice s roztaveným voskem přidáme kousek voskové pastelky). Vytvořený plastický ornament tvoří vlastní zdobení kraslice. Pro východní Čechy je typický vícebarevný reliéf.

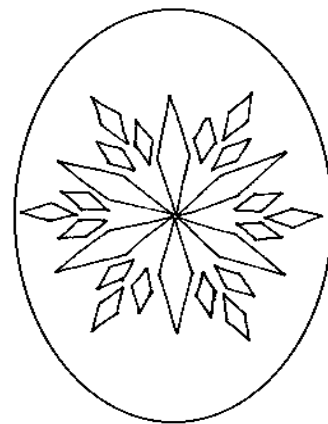

Reliéf

Zdobení slámou

Sláma byla dříve v každé chalupě, a tak tento způsob zdobení kraslic patří mezi nejstarší. Důležité je, dobře si slámu před vlastním zdobením zpracovat. Nejčastěji se používá sláma ječná a ovesná. Stéblo se zbaví kolínek a dutinka se podélně rozstříhne. Vzniklý pruh se přezehlí, a aby byla sláma poddajnější, tak se po její rubové straně přejede několikrát ostřím nože. Z takto připravené slámy se vystřihují různé geometrické útvary, které se nalepují na obarvené vajíčko. Jejich složením mohou vznikat různé ornamenty či květinové vzory. K vlastnímu lepení se používá párátko

namočeného v lepidle (Herkules, Kanagon ap.), s jehož pomocí se vystřížené kousky slámy na vajíčko aranžují.

Vyškrabování

Nebo-li gravírování je technika, která vypadá velmi jednoduše, ale k jejímu zvládnutí je zapotřebí velká zručnost. Do obarveného vajíčka se vyškrabují vzory pomocí ostrého předmětu. Tím nejčastěji bývá hřebík, roh zabalené žiletky či malý nožík. Při vyškrabování hezky vypadají vajíčka obarvená tuší nebo povahená se zelenými slupkami z ořechu. Gravírování může být i vícebarevné. Vajíčko musíme obarvit v několika vrstvách různými barvami a vyškrabujeme tak hluboko, kterou barvu chceme odkrýt.

Malování

Při malování se fantazii meze nekladou. Malovat se může na bílé či obarvené vajíčko, tuší, temperou, vodovými barvami atd. Je potřeba pouze povrch skořápky řádně očistit, aby se barvy dobře chytly. Hotová kraslice se může přelakovat bezbarvým lakem. Při této technice jsou výsledky práce úměrné výtvarnému nadání autora.

Další techniky

Existuje samozřejmě mnohem více způsobů zdobení kraslic, ale ty nejsou zdaleka tak rozšířeny. Patří k nim například okovávání vajíček, polepování jezerní sítinou či malými korálky, vyřezávání vzoru do vajíčka obaleného voskem, nebo dokonce prořezávání vlastní skořápky. Dnes je velice rozšířené zdobení vajíček koupennými nálepkami. Tento způsob je jednoduchý a není časově náročný, což hlavně v dnešní době hospodyňky ocení. Velmi rozšířené a oblíbené jsou i otisky bylinek uvázané fáčem. Kdo by si však před Velikonocemi našel trochu času, může si vyzkoušet i některou z výše popsaných technik. Odměnou za zdlouhavou práci mu bude radost z vlastnoručně vyrobené kraslice.

-jh-